

Een veilige lijn

Hij is een van de grondleggers van de Friese Rijders voor Oekraïne. Een hectisch jaar en bijna honderd bijzondere transporten verder doet Arnaud Dijkstra een stap terug. „Ik sit sá fol mei emoasjes.”

WIEBEREN ELVERDINK

Op een wand in Arnaud Dijkstra's kantoor, een schuurtje in de achtertuin van zijn rijtjeshuis, staat een spreuk: „If not you, then who? If not now, then when?”

Als jij het niet doet, wie dan wel? Als het niet nú gebeurt, wanneer dan wel?

Het is een lijfspreuk voor doeners, voor ploegers en gangmakers, voor mensen die niet terugdeinzen als de omstandigheden om actie vragen. En daadkracht was nodig, voelde de 42-jarige Ureterper vorig jaar, kort nadat Russische troepen Oekraïne binnenvielen.

Dijkstra is een van de grondleggers van de Friese Rijders voor Oekraïne, een vrijwilligersorganisatie die hulpgoederen naar de Oekraïense grens brengt en – vooral in de eerste maanden – vluchtelingen mee terugnam naar Nederland. Een organisatie die begon met een enkele rit van welwillenden die amper een idee hadden wat ze moesten verwachten, maar uitgroeide tot een bijna professionele machine. Nu, na een onstuimig jaar, doet Dijkstra een stapje terug. „Ik sit sá fol mei emoasjes.”

Eerst de cijfers: volgende week, op 3 maart, bijna een jaar na de eerste expeditie, vertrekt het honderdste transport richting Oekraïne. In die honderd ritten brachten de chauffeurs 1045 kuub aan hulpgoederen weg – kleding, dekens, verzorgingsproducten, medicijnen en zo'n tweehonderd aggregaten. Op de terugweg namen zij 459 Oekraïense vluchtelingen mee, meest vrouwen en kinderen.

De getallen duizelen Dijkstra zelf ook. Wist hij veel, toen hij in de week van de Russische inval contact had met zijn goede vriend Jaap de Vos uit buurdorp Frieschepalen. Met ontzetting had Dijkstra die dagen de afschuwelijke oorlogsbeelden op de televisie-journaals gezien. Ook De Vos was diep onder de indruk en zei: „It giet dêr mál. Ik gean dy kant op.”

Dijkstra's makker reed oostwaarts en stuitte bij de treinstations in de Pools-Oekraïense grensregio, de eerste plek waar vluchtelingen samenkwamen, op totale chaos en ontreding. Kinderen zonder ouders. Honderden mensen die één toilet moesten delen. Het waren de eerste oorlogsdagen; van gecoördineerde hulp was amper sprake. De Vos nam een handjevol Oekraïners mee terug, zo veel als hij in zijn privéauto kon krijgen.

Het weekeinde daarop wilde De Vos weér die kant op en deed een beroep op zijn maat.

Het klinkt misschien wat vreemd, sjoelbakken inzamelen voor een land dat in puin ligt, maar het raakt aan de kern van wat Arnaud Dijkstra drijft en waardevol acht. FOTO RENS HOOTYNGA

Niet meteen als meerrijder, maar als regelneef op de achtergrond. Dijkstra: „Jaap sei tsjin my: wy geane krekt sa lang troch oant it lêste bern dêr wei is.” Daarnaast was er onmiddellijk opvang nodig voor de eerder meegebrachte vluchtelingen. Een stacaravan of zo. Of Arnaud iets kon fixsen. Dat lukte wonderwel. De voldoening smaakte naar meer, de drang om iets te betekenen, „al is it mar in drip”, flakkerde op.

Dijkstra heeft als zpp'er een boomzagerij, maar werkte eerder als uitvoerder in de wegenbouw, waar hij een groot organisatievermogen ontwikkelde. Bovendien beschikt hij dankzij zijn inzet voor verschillende christelijke organisaties over een groot netwerk in de regio. Voor hij het wist, was hij een spin in het web van vrijwillige hulptransporten van en naar het oorlogsgebied en gaf hij leiding aan een logistieke operatie waarvan hij de omvang en de duur niet kon overzien.

Het was een kwestie van ploeteren en pionieren in de wanordelijke eerste weken van de oorlog. Van al doende leren. Zo bouwden Dijkstra en de zijnen in ijltempo aan een netwerk van betrouwbare contactpersonen in het grensgebied en leerden ze welke spul-

len in de vluchtelingenkampen vlak over de grens het hardst nodig waren.

Thuis, in eigen streek, maar gaandeweg door het hele Noorden, legde het team dat Dijkstra om zich heen verzamelde een lange lijst vrijwilligers aan, onderhield het goede contacten met officiële instanties, wierf het fondsen en zette het brengpunten voor hulpgoederen op.

Vaak was het gewoon een zaak van proberen, hopen op de bereidwilligheid van anderen, en maar zien waar het schip zou stranden. Zo belden Dijkstra en zijn mensen lukraak apothekers en huisartsen in de regio op, om te vragen of die medische spullen als verband, maar ook insuline of antibiotica wilden doneren, al wisten ze dat die laatste producten alleen op doktersrecept verkrijgbaar waren. „Mar ast dan fertelst wêr't it foar is en fregest wat der mooglik is, dan geane der dochts altyd in pear efterdoarkes iepen.”

Die brede hulpvaardigheid, van gulle huisartsen tot kinderen die geld inzamelen door het bakken van cupcakes of het ophalen van lege flessen – het frappeert Dijkstra keer op keer.

Zo werkten Dijkstra en de Friese Rijders aan 'een veilige lijn', een betrouwbare hulp-

“
JAAP SEI TSJIN MY:
WY GEANE KREKT
SA LANG TROCH
OANT IT LÊSTE
BERN DÊR WEI IS

verbinding tussen Oekraïne en Friesland, in een wereld waarin ook volstrekt onvoorbereide eenlingen en lieden met minder nobele bedoelingen, vrouwenhandelaren bijvoorbeeld, opereerden. „Pierewaaiers”, noemt hij die.

Alle inspanningen gingen Arnaud Dijkstra niet in de koude kleren zitten. Vooral de heftische eerste maanden, waarin hij drie transporten per week coördineerde, vergden veel tijd en energie. Hij was 50 uur per week met 'Oekraïne' bezig, kwam amper aan zijn boomzagerij toe en probeerde de overgebleven tijd zo goed en zo kwaad als het ging aan zijn vrouw en vier dochters te besteden.

Dat staat nog los van de emotionele belasting, vertelt hij. De indrukwekkende verhalen van de vluchtelingen, hoe jong ook. De soms dramatische filmpjes die ze op hun telefoons bij zich droegen. Maar ook het continue gevoel van verantwoordelijkheid, voor de rijders, hun passagiers, voor de hele operatie. Bij elk telefoontje die schrik: is er iets mis? Stagneert er wat? Het sloopte. Soms barst hij zomaar in huilen uit.

Daarom, stelt hij, is het goed om nu een stap terug te doen. Deze week, een jaar na de Russische inval, neemt hij afscheid van het

leidersteam. Met een gerust hart: „It draait as in tierelier.”

De voorlopig laatste actie waar hij zich mee bemoeit is een bijzondere. Een paar maanden geleden had Dijkstra een Oekraïens echtpaar op bezoek dat de leiding heeft over een van vluchtelingenkampen waarmee de organisatie van de Friese Rijders samenwerkt. Thuis in Ureterp kwam de sjoelbak op tafel.

De gasten vonden het spel van de schuivende stenen geweldig en eenmaal terug in Oekraïne vroegen ze Dijkstra naar de maten van het houten speeltuig, zodat ze het konden nabouwen. „Mar doe sei ik: kom no, wy sammelje se foar jim yn.”

Nu hoopt hij op een stuk of veertig sjoelbakken, meer mag ook. Dat klinkt misschien wat vreemd, sjoelstenen voor een land dat in puin ligt, maar het raakt aan de kern van wat Arnaud Dijkstra drijft en waardevol acht. Mensen voor even de oorlog laten vergeten. Met een simpel spel, zonder snoer, zodat je het zelfs kunt spelen als de elektriciteitsvoorzieningen verwoest worden.

„Lit it asjeblyft in bytsje 'helend' wêze.”

www.frieserijders.nl